

CALEA MĂNTUIRII

Săptămânal editat de Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognoză Pastoral-Misionară al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.
Redactor fondator (1935): Preot Ilarion V. Felea. Apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului

Hristos S-a arătat din Fecioară și a propovăduit anul cel primit Domnului, spre mântuirea noastră

EDITORIAL

Omul între timp și veșnicie

Niciodată nu pare mai clar sensul vieții omului pe pământ, precum și nevoia de a scruta vremurile și anii, așa cum se întâmplă acest lucru la cumpăna dintre ani. Acest lucru este valabil și acum, când am părăsit anul de grație 2019 și am intrat în anul Domnului 2020.

În acest context, în conștiința omului contemporan apar tot felul de interogări cu privire la existența sa pe pământ, la aspirațiile sale și la raportarea sa la timp și spațiu, precum și la ceea ce transcende atât timpul, cât și spațiul. De unde această nevoie a omului de a se înțelege pe sine în timp și de a scruta timpul, în care sesizează o dinamică a lui, dinamică ce urcă sus de tot, parcă dorind să depășească timpul ca atare. Dar, omul nu va putea niciodată să surprindă valoarea și semnificația timpului numai prin puterile sale, dacă nu va primi lumini de sus, care să-i lumineze sensul vieții sale. Iar, aceste lumini de sus sunt raze ale Revelației dumnezeiești, care alungă prin puterea și energia lor, întunericul conștiinței, al necunoașterii depline a rostului vieții omului pe pământ.

Timpul ca valoare este strâns legat de creație. În afara creației, timpul ar fi de necunoscut. Dar, întrucât timpul este legat de creație, în ansamblul ei, înseamnă că el are același destin împreună cu creația, că el provine de la aceeași sursă a existenței, pe care o are și lumea în calitate de creație. Iar, această sursă a existenței tuturor este Dumnezeu Cel viu și personal, Care are eternitatea sau veșnicia ca un fel de definiție a caracterului Său personal.

Numai existând Dumnezeu Cel veșnic, Acesta a putut crea lumea și pe om, în calitate de chip al Său, imprimându-i acestuia dimensiunea nemuririi. Prin această calitate a omului de chip al lui Dumnezeu, acesta tinde mereu spre Cel după al cărui chip a fost creat, adică tinde spre Dumnezeu, dorind să se împărtășească de viața Lui veșnică. Omul nu se poate menține până la capăt în calitatea sa de chip viu al lui Dumnezeu, dacă nu se menține mereu într-o legătură de iubire cu Dumnezeu. Or,

Dumnezeu făcându-l pe om după chipul Său, i-a dat acestuia și capacitatea de a se menține în relație vie cu Dumnezeu.

Așadar, calitatea omului de chip al Dumnezeului Celui veșnic îl așază pe om în această lumină de a fi între timp și veșnicie. Cum se explică acest fapt?

Acest fapt se explică prin aceea, că omul a fost chemat la existență de Dumnezeu Cel veșnic și Iubitor de oameni și așezat în această lume, ca pe un împărat al ei, așa cum se exprimă unii Părinți ai Bisericii, pentru ca prin intermediul lumii create, omul să sesizeze „urmele” lui Dumnezeu în univers, să cunoască această lume, în calitate de creație a lui Dumnezeu și să-i surprindă semnificațiile ei, necesare pentru viața sa de pe pământ.

În al doilea rând, datorită faptului că Dumnezeu l-a așezat pe om cu un asemenea rost sau scop, omul nu trebuie să uite nici o clip adevărata sa menire. El nu are voie să abdice de la rolul său de lucrător, apărător și înfrumusețător al creației, prin care muncă el se apropie tot mai mult de Dumnezeu.

Cu alte cuvinte, omul se află deplin ancorat în timpul creației, căruia i se spune într-un anumit fel, dar, totodată, el are misiunea nobilă de a ridica creația, și, odată cu ea și pe sine însuși spre veșnicia lui Dumnezeu. Așadar, omul nu se află aici pe pământ ca într-o închisoare strâmtă și întunecoasă sau opacă în fața luminii dumnezeiești, ci dimpotrivă el se află în timp, dar, trăiește timpul plener în măsura în care îl depășește prin credința, iubirea și dialogul său personal permanent cu Dumnezeu Cel veșnic. Prin timp, omul se imprimă de veșnicie atunci când îl are pe Dumnezeu drept călăuzitor al său pe traiectoria existenței sale pământești.

La cumpăna dintre ani apare necesitatea tot mai presantă pentru om, ca acesta să nu se lase înghițit de o existență monotonă, superficială și golită de sens, ci să răscumpere vremea, așa cum se exprimă Apostolul Neamurilor, pentru

Continuare în pagina 2

Pr. Ioan TULCAN

PREDICA

Dumnezeu purtătorul de grijă al familiei creștine

Duminica după Nașterea Domnului

„După plecarea magilor, iată îngerul Domnului se arată în vis lui Iosif, zicând: Scoală-te, ia Pruncul și pe mama Lui și fugi în Egipt și stai acolo până ce-ți voi spune, fiindcă Irod are să caute Pruncul ca să-L ucidă. Și sculându-se, a luat, noaptea, Pruncul și pe mama Lui și a plecat în Egipt. Și au stat acolo până la moartea lui Irod, ca să se împlinească cuvântul spus de Domnul, prin proorocul: „Din Egipt am chemat pe Fiul Meu”. Iar când Irod a văzut că a fost amăgit de magi, s-a mâniat foarte și, trimițând a ucis pe toți pruncii care erau în Betleem și în toate hotarele lui, de doi ani și mai jos, după timpul pe care îl aflase de la magi. Atunci s-a împlinit ceea ce se spusese prin Ieremia proorocul: „Glas în Rama s-a auzit, plângere și tânguire multă; Rahela își plânge copiii și nu voiește să fie mângâiată pentru că nu sunt”. După moartea lui Irod, iată că îngerul Domnului s-a arătat în vis lui Iosif în Egipt, și i-a zis: Scoală-te, ia Pruncul și pe mama Lui și mergi în pământul lui Israel, căci au murit cei ce căutau să ia sufletul Pruncului. Iosif, sculându-se, a luat Pruncul și pe mama Lui și a venit în pământul lui Israel. Și auzind că domnește Arhelau în Iudeea, în locul lui Irod, tatăl său, s-a temut să meargă acolo și, luând poruncă, în vis, s-a dus în părțile Galileii. Și venind a locuit în orașul numit Nazaret, ca să se împlinească ceea ce s-a spus prin prooroci, că Nazarinean Se va chema.” (Matei 2, 13-23)

Nașterea Pruncului Iisus în Betleemul Iudeii a adus multă bucurie în sufletele tuturor oamenilor, atât a celor care au trăit acum mai bine de 2000 de ani, cât și a celor care trăiesc astăzi. Venirea Fiului lui Dumnezeu în lume a fost momentul în care omenirea a primit șansa de a se bucura, de a fi conștientă fiecare ființă umană, de oportunitatea oferită în sensul cel mai sincer și mai concret a ceea ce înseamnă dobândirea mântuirii.

Însă din nefericire, regele Irod a înțeles într-un mod distorsionat venirea Fiului lui Dumnezeu în această lume. Tocmai de aceea a avut loc cel mai cumpliment masacru cunoscut în istoria omenirii,uciderea celor 14000 de prunci, din porunca acestui tiran.

Pericopa evanghelică citită la Sfânta Liturghie în Duminica după Nașterea Domnului, accentuează în primul rând pericolul la care a fost expus nou-născutul Prunc din pricina lui Irod, iar în al doilea rând dragostea și purtarea de grijă a lui Dumnezeu pentru Dreptul Iosif, Sfânta Maria și Iisus și totodată pentru toate familiile iubitoare de Hristos.

Furia lui Irod se poate observa foarte limpede din următorul text scripturistic: „Iar când Irod a văzut că a fost amăgit de magi, s-a mâniat foarte tare și, trimițând, a ucis pe toți pruncii care erau în Betleem și în toate hotarele lui, de doi ani și mai jos, după timpul pe care îl aflase de la magi” (Matei 2, 16).

Din pricina fricii că noul Împărat născut îl va îndepărta de pe tronul regal, a apelat la această curzime. Irod nu a înțeles că Pruncul născut este un Împărat care se va jertfi, este un Domn al domnilor și Împărat al împăraților, care a venit în lume să slujească, nu să i se slujească. Aceasta a fost diferența incomensurabilă dintre Irod și Domnul Iisus Hristos.

Durerea și uciderea pruncilor a fost profetită de către proorocii Vechiului Testament: „Glas în Rama s-a auzit, plângere și tânguire multă; Rahela își plânge copiii și nu voiește să fie mângâiată pentru că ei nu mai sunt” (Ieremia 31, 15). Între acești copii, Irod a crezut că îl va ucide și pe Pruncul Iisus.

Continuare în pagina 2

Pr. Florin Ioan AVRAM

Din sumar

► Copil divin
pagina 3, Prof. Amalia Stana

► Știri
pagina 4

Dumnezeu purtătorul de grijă al familiei creștine

Urmare din pagina 1

Dar aici apare pronia divină, care călăuzește pe fiecare om iubitor de Hristos, pe fiecare familie care își ancorează nădejdea în dragostea Milostivului Dumnezeu.

Sfântul Grigorie cel Mare tâlcuind acest moment al durerii, afirmă următoarele: „Când Irod a aflat de nașterea Împăratului nostru, a recurs la vicșuguri pentru ca împărăția sa pământească să nu fie primejduită și a cerut să fie și el anunțat unde putea fi găsit Pruncul. Pretinzând că vrea să I se închine, L-ar fi ucis dacă L-ar fi aflat la timp. Dar oare ce putere are răutatea umană în fața planului divin?”

Răutatea umană niciodată nu va putea să se împotrivescă planului divin, bunătatea lui Dumnezeu este mult mai mare decât răutatea oamenilor, iubirea dumnezeiască înlocuiește ura efemeră a lui Irod, nădejdea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și a Drepțului Iosif se împlinește prin glasul îngerului care apare în vis și le transmite că Irod a murit și că întoarcerea lor în pământul lui Israel nu mai este un pericol. Dar totuși din pricina domniei lui Arhelau în Iudeea, Iosif s-a temut să meargă acolo și luând poruncă în vis, s-a dus în părțile Galileei (cf. Matei 2, 21-22). În acest ținut al Galileei, Fiul lui Dumnezeu va săvârși numeroase minuni, va vindeca foarte mulți oameni, le va reda multor deznădăjduiți, nădejdea în purtarea de grijă a lui Dumnezeu.

„Și venind, a locuit în orașul numit Nazaret, ca să se împlinească ceea ce s-a spus prin prooroci, că Nazarinean se va chema” (Matei 2, 23).

Sfântului Chiril al Alexandriei creionează un aspect foarte important asupra textului amintit mai sus: „Rădăcina cuvântului „nazarinean” poate fi interpretată ca însemnând „sfânt” sau, conform unora, „floare”, aceasta fiind denumirea găsită în mai multe locuri. Căci Daniil Proorocul îl numește pe El „Sfânt” sau Sfântul sfinților”.

Totodată, proorocul Isaia afirmă: „O mlădiță din tulpina lui Iesei va ieși și un lăstar din rădăcinile lui va da (Isaia 11, 1).

De asemenea, Domnul spune despre Sine în Cântarea Cântărilor: „Eu sunt floarea din câmpie, crinul din văi” (Cântarea Cântărilor 2, 1).

Aici în Nazaret, sub atenta purtare de grijă a mamei Sale, „Copilul creștea și Se întărea cu duhul, umplându-se de înțelepciune, și harul lui Dumnezeu era asupra Lui” (Luca 2,40).

Așadar, familia creștină este ocrotită de Dumnezeu, fiind înștiințată prin diferite mijloace de problemele și necazurile, care se pot ivi pe parcursul acestei călătorii, pe acest pământ. Nucleul unei familii trebuie să fie Însăși Domnul Hristos, care neîncetat ocrotește și păzește.

În contemporaneitate, membrii unei familii creștine au un rol fundamental în a promova valorile perene ale unei familii tradiționale, întemeiată pe învățăturile Mântuitorului Hristos.

Totodată, încercările și necazurile prezente în viața de zi cu zi trebuie înțelese din perspectiva pedagogiei divine, care ne așează în lumina Sfintei Evanghelii, conducându-ne astfel spre Împărăția lui Dumnezeu. Amin!

Omul între timp și veșnicie

Urmare din pagina 1

ca prin timp și prin vremuri, omul credincios să cunoască voia cea sfântă a lui Dumnezeu. Premize pentru un asemenea demers sunt date, ele trebuie doar să fie receptate de om și valorificate. Iar, începutul unuia Nou An este un prilej binecuvântat de a pătrunde prin timp urmele veșniciei. Fiecare an nou ar trebui să însemne un urcuș spiritual tot mai înalt pentru om, sesizând noi aspecte ale creației, noi valențe ale timpului, pentru ca în felul acesta, omul să poată să depășească timpul, urcând în anticamera veșniciei. Pentru aceasta, Iisus Hristos Mântuitorul, Începutul și Sfârșitul tuturor lucrurilor, Alfa și Omega a așezat în lume și în timp Biserica, ca Trup al Său în istorie, pentru ca din ea și prin ea să se reverse peste lume raze ale veșniciei. Cuvintele rugăciunii Bisericii sunt grăitoare din acest punct de vedere: „În Biserica mării Tale stând, în ce ni se pare a sta...”

Anul Nou 2020 va fi un an împlinit și roditor în măsura în care oamenii nu vor rămâne captivi sau prizonieri ai timpului trecător, ci folosind deplin timpul vor lucra creator și responsabil pentru împlinirea timpului în veșnicia lui Dumnezeu, prin credința, speranța și binele înfăptuit ca pentru Dumnezeu Cel veșnic.

„Aceasta să faceți întru pomenirea Mea”

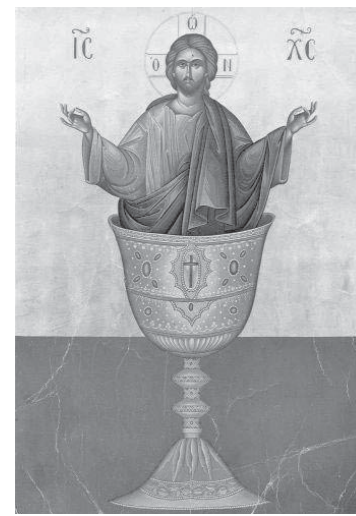
Fiecare prăznuire a uneia dintre tainicele lucrări mântuitoare împlinite de Dumnezeu cu noi se încununează prin săvârșirea Dumnezeieștii Liturghii. Acest lucru se aplică în mod fundamental Liturghiei Praznicului Învierii Domnului - Împărăteasă și Doamnă, Praznic al praznicilor și Sărbătoare a sărbătorilor -, moartea și Învierea Domnului fiind la temelia poruncii mântuitoare date de Acesta Apostolilor în noaptea în care a fost vândut.

Atunci Hristos a luat pâine și, mulțumind, a frânt și a zis Apostolilor: *Luați, mâncați, acesta este Trupul Meu Care se frânge pentru voi. Aceasta să faceți întru pomenirea Mea. Asemenea și paharul, după cină, zicând: Acest pahar este Legământul cel Nou, întru Sângele Meu. Aceasta să faceți, ori de câte ori veți bea, întru pomenirea Mea. Că, ori de câte ori, dacă veți mânca pâinea aceasta și veți bea acest pahar, moartea Domnului vestiți, până când va veni.* Iar acest cuvânt al Apostolului se reia în Liturghia Sfântului Vasile cel Mare, cu o „completare”: *Aceasta să o faceți întru pomenirea Mea, că, ori de câte ori veți mânca pâinea aceasta și veți bea paharul acesta, moartea Mea veți vesti, învierea Mea veți mărturisii.*

Iată, așadar, felul în care la temelia Dumnezeieștii Liturghii stă, pe de o parte, *porunca mântuitoare* a Domnului și, pe de altă parte, *pomenirea morții și învierii Sale*, corelată (și chiar condiționată) de *a mânca din Pâinea și a bea din Paharul împărțirii* cu Hristos, pentru a deveni *vestitori* ai morții Sale și *mărturisitori* ai învierii Sale, *până când va veni.*

Apostolii s-au făcut, îndată după Pogorârea Sfântului Duh, împlinitori și „transmițători” ai acestei *porunci mântuitoare* (sau *a Mântuitorului*, după originalul grecesc - *soteriou*), Sfântul Apostol Pavel mărturisind: *Că eu de la Domnul am primit ceea ce v-am dat și vouă.* Astfel, Faptele Apostolilor ne spun că cei ce se botezau *stăruiau în învățătura Apostolilor și în împărțirea, în frângerea pâinii și în rugăciuni.*

Dar ceea ce se spune despre cei dintâi dintre creștini nu este doar privilegiul acestora, ci, în a Sa iubire de oameni și în al Său gând mântuitor pentru *toți oamenii*, Domnul a rânduit ca *toți împlinitorii poruncii Sale celei mântuitoare să devină, de-a lungul veacurilor, prin pomenirea a toate cele ce s-au făcut de El pentru noi și prin participarea - părțasia - efectivă la Sfântul Lui Trup și Sânge, adevărați martori ai Săi,*

după cum spusese El odinioară Apostolilor Săi: *Îmi veți fi Mie martori.*

Dar în ce constă de fapt mărturia Apostolilor? Iată că Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan ne face sinteza acestei *mărturii*, la începutul primei sale epistole, spunând: *Ce era de la început, ce am auzit, ce am văzut cu ochii noștri, ce am privit* (în sensul de *contemplat*) *și mâinile noastre au pipăit despre Cuvântul vieții, - și Viața S-a arătat și am văzut-o și mărturisim și vă vestim Viața de veci Care era la Tatăl și s-a arătat nouă -, ce am văzut și am auzit vă vestim și vouă, ca și voi să aveți părțășie cu noi.*

Privilegiul și binecuvântarea noastră constă în aceea că, făcându-ne următori Apostolilor și împlinitori ai *poruncii mântuitoare* lăuate lor și prin ei nouă, de către Domnul, *vedem* ceea ce au văzut și ei, *auzim* ceea ce au auzit și ei și *pipăim* (clericii cu mâinile; mireni cu buzele) ceea ce au pipăit și ei, la fiecare Dumnezeiască Liturghie la care participăm.

Astfel, Dumnezeiasca Liturghie devine pentru noi mult mai mult decât „mers la biserică”, pentru a „lua lumină” sau pentru a „asculta slujba”, pentru a cânta și pentru a asculta predica, ci devine împlinire a *poruncii mântuitoare* date de Domnul Apostolilor Săi, *mulțumire* adusă Lui *pentru toate binefacerile Sale cele știute și neștiute, pentru toate cele arătate și nearătate, și pomenire a toate cele ce s-au făcut de către El pentru noi: răstignirea, îngroparea, învierea cea de a treia zi, înălțarea la ceruri și șederea Lui de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl, incluzând aici cea de a doua și slăvita Sa iarăși venire.* Astfel, în ziua în care se prăznuiește Învierea Domnului, ca și la fiecare Liturghie (la început fiind slujită de Apostoli doar Liturghia „dumincală”), prăznuim și pomenim de fapt întreaga lucrare mântuitoare a lui Dumnezeu pentru noi, aducând mulțumire pentru *toate*, în perspectiva celei de a doua veniri a Sa, pe care anticipat o și pomenim, împărțându-ne de

Harul cel înnoitor și mântuitor pe care Domnul Cel înviat îl revărsă peste toată făptura.

Cum se face părtaș creștinul la toate aceste taine dumnezeiești? Răspunsul se află în cuvintele Sfântului Apostol Pavel către corinteni și la Liturghia Sfântului Vasile cel Mare, amintite mai sus: *că ori de câte ori, (dacă) vom mânca pâinea aceasta* (adică Preacuratul Trup al Domnului Hristos) *și vom bea acest pahar* (adică Scumpul lui Sânge), *moartea Lui vom vesti, învierea Lui vom mărturisii, până când va veni.* De aceea, prăznuirea Învierii Domnului nu poate fi separată de Dumnezeiasca Liturghie, tot așa precum Dumnezeiasca Liturghie nu poate fi separată de împărțășia cu Sfântul Trup și Scumpul Sânge al Domnului Celui ce pentru noi și pentru a noastră mântuire S-a făcut om și a gustat Crucea și îngroparea și a Înviat a treia zi, *cale făcând oricărui trup spre învierea cea din morți, prin a doua naștere* (cea prin Botez), altoindu-ne astfel pe Trupul Său mistic în care a gustat și a biruit moartea, pentru ca și noi să primim, precum mlădița din vița pe care e altoită, *seva* cea de viață făcătoare care izvorăște din El, spre a face din noi *fii ai luminii și fii ai zilei și moștenitori* („de drept” - ca orice fii iubitori) ai Împărăției lui Dumnezeu.

Iată, așadar, că Domnul, făcându-Se om, nu numai că ne-a redeschis calea spre Împărăția lui Dumnezeu, ci o aduce, prin Învierea Sa din morți, și o întemeiază, precum odinioară Raiul, *în lăuntru nostru.* Dar și pentru noi, ca și pentru Adam și Eva în Rai, rămânerea în *Împărăția Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh*, așa cum e proclamată solemn fiecare *sinaxă* (adunare a poporului) reunită pentru Liturghie, depinde de păzirea *poruncii mântuitoare* care acum, spre deosebire de atunci, ne îndeamnă să *gustăm* - „cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste” - *și să vedem că bun este Domnul.* Păzirea oricărei porunci a lui Dumnezeu înseamnă, de fapt, răspunsul nostru la iubirea Lui și la toate cele ce s-au făcut pentru noi, știut fiind că cel care păzește poruncile Domnului, acela îl iubește. De aceea, atunci când ne întrebăm cu privire la *vednicia* noastră de a ne apropia de aceste Sfinte și Dumnezeiești Taine, răspunsul ne vine de la Sfântul Apostol Petru la întrebarea Domnului după înviere: *Mă iubești tu mai mult decât aceștia? Da, Doamne, Tu știi că te iubesc.*

Crăciunul e ziua în care trebuie să ne veselim și să ne bucurăm, căci Mântuitorul, cel mult așteptat a sosit, mulți au dorit să vadă ce proorocii au prezis, dar nu au avut această oportunitate, că Dumnezeu s-a arătat în trup și a locuit printre oameni. Dacă Sfântul Ioan Botezătorul a săltat de bucurie în pântecul mamei sale, Elisabeta, la întâlnirea cu Iisus, astăzi cu atât mai mult noi trebuie să ne bucurăm și să ne veselim căci soarele dreptății, Dumnezeu, luminează prin copilul divin, sufletele noastre, în tot anul de la nașterea Sa, în Betleemul Iudeii și până în prezent, iar Biserica e plină de frați și surori, până la refuz, liberi să, cânte odată cu îngerii din ceruri: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire.” (Matei 2, 14). O sărbătoare veche, dar nouă, pentru cei mai tineri, îi ajută pe oameni, să-L slăvească pe Tatăl cel Ceresc, la sărbătoarea începutului mântuirii noastre, când copilul Iisus, Unul născut din vasul ales, în brațele ei de mamă, în ieslea dobitoacelor, îngerii îi cântă cele mai frumoase cântece de leagăn, asemeni colindului: „Domnește pacea pe pământ, / Dormi, Dormi, / Dormi copile sfânt, / Mii de heruvimi și de serafimi, / Te slăvesc în cor copil mântuitor.” Și ce dacă Iisus s-a născut într-un staul și nu într-o maternitate igienizată de oameni, căci staulul, ieslea era locul cel mai marcat de sfințenia divinului și populat nu cu doctori și asistente ci de îngerii din ceruri.

Iisus se naște în timpul unui recensământ al populației ordonat de Cezarul August. Fiecare om trebuia să se înscrie în localitatea sa de origine, pentru acest motiv și Iosif din Galileea, din cetatea Nazaret s-a dus să se

înscrie împreună cu Maria, logodnica sa, care era însărcinată, în cetatea lui David, care se numește Betleem. Dar venind momentul să nască și pentru că nu mai era loc de găzduire în oraș, l-a născut pe Iisus într-un staul, dintr-o peșteră pentru că numai așa conform planului divin, nașterea a rămas o taină. Profeții au profetizat acest lucru: „Și tu, Betleeme, deși ești mai mic între miile lui Iuda, din tine va ieși stăpânitor peste Israel.” (Mihea 5, 1). Deci împăratul Romei, îndemnat de Dumnezeu a poruncit recensământul ca Iisus să se nască în casa lui David, regele Israelului, căruia Dumnezeu i-a promis că „din tine se va naște Mântuitorul care va paște pe poporul Meu, Israel.”

Magii au fost conduși de stea la Iisus „Dacă s-a născut Iisus în Betleemul Iudeii, în zilele lui Irod regele, iată Magii de la Răsărit au venit în Ierusalim, zicând: Unde este împăratul iudeilor cel ce s-a născut?” (Matei 2, 1-2). Dar împărăția Lui așa cum i-a zis mai târziu lui Pilat din Pont „nu este din lumea aceasta.” (Ioan 18, 36).

Dacă magii și-au pus viața în primejdie căutându-L pe marele Împărat, într-o țară străină și l-au adus daruri scumpe și noi trebuie să avem o deplină considerație și grațitudine pentru copilul divin, Iisus Hristos. Vorbind de recunoștință filozoful Platon, discipolul lui Socrate, spunea cu secole în urmă, în antichitatea greacă că: „O minte plină de recunoștință este o minte mare, care va atrage către sine lucruri la fel de mari.” Este desul să spui mulțumesc lui Dumnezeu și ai spus cea mai simplă

Copil divin

și mai eficientă rugăciune pe care o poate rosti cineva, cea mai înaltă formă de grațitudine, smerenie și înțelegere și să nu uităm să fim buni căci: „Bunăta este limba pe care surzii o pot auzi și orbi o pot vedea.” spunea celebrul Mark Twain, autorul american care ne-a încântat copilăria cu frumoasele sale romane. Iată și un model de rugăciune pentru ziua Nașterii Domnului al Sfântului Ioan Gura de Aur: „Doamne, știu că nu sunt vrednic să intri sub acoperământul casei sufletului meu pentru că este deșertă și nu ai la mine loc cuvințios, ca să-Ți pleci capul, dar Te rog, Doamne, pleacă-Te acum la umiliția mea și, cum ai voit a Te culca în peșteră și în ieslea necuvântătoarelor, binevoiește a intra și în ieslea necuvântătorului meu suflet...”

Auzind Irod vestea de la magi, s-a înspăimântat cumplit și tot Ierusalimul împreună cu el. Și a căutat să omoare copilul, dar așteptând vestea de la magi cu privire la locul nașterii marelui împărat nu a primit nici un răspuns, căci steaua cea mare și luminoasă i-a călăuzit doar pe aceștia: „Iată steaua mergea

înaintea lor, până a venit și a stat deasupra, unde era pruncul.” (Matei 2, 9). Steaua nu era o stea ca toate stelele și nici o planetă oarecare din univers ci era o putere dumnezeiască, care putea străluci și ziua și noaptea. Irod se pare că nu ar fi dat prea multă crezare profetiilor, dar a putut fi convins de magi. Magii erau oamenii de știință ai timpului, se ocupau cu studiul stelelor, erau chiar astrologi. Magii ajungând la palatul lui Irod, căci credeau ei, numai acolo putea să se nască Marele Împărat au fost sinceri și au spus că au venit să l se închine, deoarece au fost convinși de măreția Împăratului: „Căci am văzut la Răsărit steaua Lui și am venit să ne închinăm Lui.” (Matei 2, 2)

Iar Irod auzind, nu numai s-a tulburat, dar a și căutat prin preoți și cărturari unde S-a născut Hristos. Și a aflat că „în pământul Iudeii, că așa este scris de proorocul: „Și tu Betleeme, pământul lui Iuda, nu ești nicidecum cel mai mic între căpeteniile lui Iuda, căci din tine va ieși Conducătorul care va paște pe poporul Meu, Israel.” (Matei 2, 5-6).

Ajungând magii la locul unde a stat steaua, intrând în casă (deja au fost mutați din staul într-o casă), L-au văzut pe Iisus, împreună cu Maria, mama lui, și căzând la pământ, s-au închinat Lui și deschizând vistierile lor, l-au adus Lui daruri scumpe: aur, tămâie și smirnă. (Matei 2, 11).

După plecarea magilor, Dumnezeu îl ocrotește pe copilul sfânt și îl trimite în Egipt, noaptea, pe ascuns, până la moartea lui Irod, căci Irod văzând că a

fost înșelat de magi, poruncește fără milă uciderea tuturor copiilor din Bethleem și din împrejurimi care sunt de doi ani și mai mici. Jalea a fost cumplită, fără margini și a fost profetită de proorocul Ieremia care a zis: „Glas în Rama s-a auzit, plângere și tânguire multă; Rahela își plânge copiii și nu voiește să fie mângâiată pentru că nu mai sunt.” (Matei 2, 18). Acestor copii masacrați de oastea lui Irod, nu li se cunoaște numărul, au fost foarte mulți și au rămas în calendarul Bisericii menționați mucenici creștini, ca o tristă amintire peste veacuri cu un număr simbolic de 14000.

Iisus s-a născut pentru noi, pentru mântuirea noastră și El este cu noi pururea până la sfârșitul veacurilor.(...) „Iată Eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârșitul veacului.” (Matei 28, 20), nu ne rămâne decât să ne dăm inima Lui Dumnezeu și să urmărim calea care duce spre Dumnezeu, căci El este Tatăl nostru cel ceresc, El ne veghează pururea și să nu facem loc altuia în inima noastră, căci El ne poate fi cel mai bun prieten în orice împrejurare: „De scap al meu picior, / Necazuri de-ar veni / Alerg la-L meu iubit păstor / El mă va mântui. / Când vine vremea grea / Când toți mă părăsesc / Rămâne El nădejdea mea / În El m-adăpostesc.” Nu ne rămâne decât să intrăm în camera inimii noastre așa cum Iisus a spus în Evanghelia de la Matei: „Intră în camera ta, încuie ușa și roagă-te Tatălui Tău, care este în ascuns și Tatăl tău, care vede în ascuns, îți va răsplăti ție.” (Matei 6, 6).

Hristos se naște, slăviți-L!

Prof. Amalia STANA

Tedeum

Slujba de Tedeum se tipărește, de regulă, într-o carte separată de slujbă și are mai multe variante, după natura momentelor sau a împrejurărilor în care se săvârșește. De exemplu, avem o rânduală a Tedeumului pentru Anul Nou, alta pentru sărbători comemorative, alta pentru zilele onomastice ale chiriștilor, altele pentru diferitele sfințiri și inaugurări. Textul cântărilor și al rugăciunilor din care e alcătuită slujba acestor tedeumuri variază, fiind adaptat la împrejurarea sau ocazia respectivă, iar tipicul sau ordinea în care sunt înșiruite aceste rugăciuni și cântări este aceeași în toate tedeumurile.

De obicei Tedeumul se face după Sfânta Liturghie, dar și independent de această slujbă. Preotul rostește formula de binecuvântare pentru începutul slujbei („Slavă Sfintei Treimi...” sau „Bine este cuvântat Dumnezeu nostru...”), cădind în fața mesei special aranjate, având pe ea Sfânta Evanghelia și Sfânta

Cruce. În timpul acesta se cântă „Împărate Ceresc...” și se rostesc rugăciunile începătoare. Apoi se citește un psalm care variază în funcție de împrejurarea săvârșirii Tedeumului, după care preotul rostește *ecteniamare*, care cuprinde cereri speciale pentru ocazia respectivă. Strana cântă apoi, de patru ori, imnul „Dumnezeu este Domnul...” urmat de troparele rânduite, care și ele variază.

Cântărețul spune *Apostolul*, iar preotul citește pericopa evanghelică ce variază pentru fiecare fel de Tedeum, rostindu-se apoi *ecteniamă întreită*, care cuprinde, de asemenea, cereri speciale pentru împrejurarea respectivă. Urmează punctul culminant al slujbei, în care preotul rostește rugăciunea principală a acestei ceremonii, ce diferă în funcție de natura Tedeumului. Apoi se cântă *Doxologia mare* („Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu...” sau imnul („Pe Tine, Dumnezeule, Te lăudăm...”), după care urmează finalul sau otpustul

slujbei. Preotul rostește apoi, cuvântarea ocazională, cerută de împrejurare și *polihroniul* (din grecescul *poli* = mult și *hronos* = timp), aclamațiile sau urările de la mulți ani.

Tedeumul se săvârșește la anumite date fixe din cursul anului bisericesc (1 septembrie, 1 ianuarie), la sărbătorile naționale, apoi la anumite momente de seamă din viața bisericească, la diferite aniversări din viața particulară sau socială a credincioșilor, la inaugurarea unei lucrări importante, precum și în alte ocazii în care suntem datori să aducem slavă și mulțumire lui Dumnezeu. Cât privește locul unde se săvârșește Tedeumul, acesta este de regulă biserica, dar el poate fi făcut și în afara ei, la locul cerut de împrejurarea respectivă.

(Preot Prof. Dr. Ene Braniște, *Liturghica specială*, Editura Lumea Credinței, București, 2008, pp. 377-380)

Pe Hristos, Izvorul vieții sălășluindu-L în sufletul tău, prin curată viața ta, de sfințenie arătătorule Vasilie, râuri de învățături dreptslăvitoare ai izvorât lumii. Din care adăpat fiind credinciosul popor al Bisericii, rodul buzelor celor ce mărturisesc Darul, aduce Celui ce a proslăvit pomenirea ta, în veacul veacului.

(Slujba Vecerniei Praznicului Tăierii Împrejur a Domnului, Stihira I la Litie, glas 3)

Cu prilejul marilor sărbători ale Nașterii Domnului, Anului Nou și Bobotezei colegiul de redacție al publicației „Calea Mântuirii” vă urează alese și călduroase felicitări, iar Pruncul Iisus să reverse asupra tuturor pacea, bucuria și mântuirea Sa. Sărbători fericite, Anul Nou cu binecuvântare și bogate împliniri!

Redacția

ȘTIRI

Preasfințitul Părinte Episcop Emilian Crișanul a slujit Sfânta Liturghie la Paraclisul Facultății de Teologie Ortodoxă din Arad

Preasfințitul Părinte Dr. Emilian Crișanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Aradului a slujit în Duminica a 28-a după Rusalii la Paraclisul Facultății de Teologie Ortodoxă „Iarion V. Felea” din Arad. În cadrul Dumnezeieștii Liturghii a avut loc și Hirotonia întru diacon a tânărului teolog Pavel Florin, profesor de Religie Ortodoxă și absolvent al acestei instituții de învățământ teologic. Preasfinția Sa a fost înconjurat de un ales sobor de preoți din care au făcut parte: Pr. Lect. Dr. Ștefan Negreanu, Pr. Conf. Dr. Lucian Farcașiu, preoți slujitori la Paraclisul Facultății, Pr. Dumitru Daniel Mirel, parohul bisericii „Înălțarea Domnului” din Chișineu Criș, precum și părinții Arhid. Lect. Univ. Dr. Tiberiu Ardelean, Inspector Eparhial în cadrul Arhiepiscopiei Aradului, Arhid. Mircea Proteasa, Consilier Economic al Sfintei Arhiepiscopii și Arhid. Gheorghe Lehaci.

La orele dimineții, Preasfinția Sa a fost așteptat în fața Paraclisului Facultății, fiind apoi condus în sfânta Biserică, unde a fost continuată slujba Utreniei, și apoi a fost săvârșită Dumnezeiasca Liturghie. La sfârșitul Utreniei, teologul prof. Florin Pavel a fost hitotesit întru citeț și apoi întru ipodiacon.

În cadrul Dumnezeieștii Liturghii, la momentul potrivit Preasfințitul Părinte Emilian a rostit un frumos cuvânt de învățătură, în care a subliniat principalele învățături desprinse din pericopa evanghelică rânduită spre a fi citită în această duminică: „În pregătirea noastră pentru prăznuirea Nașterii Domnului, Sfânta Biserică ne prezintă în Duminica a XXVIII-a după Rusalii o pagină a Evangheliei (Luca 14, 16-24), care are rostul de a semnală clar ... pe Cine trebuie să căutăm noi și la ce chemare este necesar să răspundem. Prin rostirea Pildei celor poftiți la cină, Mântuitorul Iisus Hristos se referă la lucrarea Sa de mântuire a oamenilor, precum și la viața noastră, la modul în care noi răspundem chemării lui Dumnezeu de a trăi veșnic sau nu în Împărăția Sa. Dumnezeu Însuși este Stăpânul care ne cheamă la o cină așa de bogată, atât de mare încât poate fi și refuzată, pentru că este cina iubirii și a libertății și la ea au acces toți oamenii care o înțeleg... Ascultând Evanghelia înțelegem cine este Dumnezeu dăruitorul și ce anume dăruiește, având în vedere faptul că Cina semnifică tainic Împărăția lui Dumnezeu. Observăm că Cina nu este nimic altceva decât Dumnezeu Însuși pentru că El a creat totul. Ea este simbolul comuniunii, al bucuriei de a fi împreună, al iubirii și cunoașterii reciproce”. Important însă și de luat în seamă este, a arătat Preasfinția Sa, „Ce răspuns dăm noi unui Dumnezeu care Se oferă fără rezerve și fără discriminare? Căutăm pretexte pentru a-L refuza: nu

pot veni din cauza pământului; din cauza boilor sau din pricina femeii. Altfel spus, grijile lumești, preocuparea excesivă pentru existența biologică și uneori familia pot deveni motive pentru om de a nu răspunde chemării lui Dumnezeu la mântuire”. În finalul cuvântului său, Preasfinția Sa a îndemnat la a-L căuta pe Dumnezeu, pentru a-L putea cunoaște, arătând că această cunoaștere a lui Dumnezeu se poate realiza în două moduri: prin cuvântul Său, cuprins în Sfânta Evanghelie și în mod desăvârșit prin Împărțirea cu Trupul și Sângele Domnului. Îndemnul final al Preasfinției Sale a fost acela de a nu rămâne rămane indiferenți la chemarea lui Dumnezeu, răsunsul nostru afirmativ la o astfel de chemare fiind de fapt șansa existenței noastre în veșnicia lui Dumnezeu, participarea la sfințenia și darurile Lui. „Chemarea la Taina Spovedaniei, la Taina Euharistiei și la viața Bisericii înseamnă pregătire pentru a primi Trupul și Sângele Mântuitorului Iisus Hristos în ființa noastră spre iertarea păcatelor și dobândirea vieții veșnice”. Nu putem să-L schimbăm pe Dumnezeu cu creația Lui, cu nimic din ceea ce există, nici cu pământul, nici cu cerul, pentru că în momentul în care l-am pierdut pe Dumnezeu, am pierdut totul”, a arătat Preasfinția Sa în încheierea cuvântului său.

După momentul Axionului a urmat impresionantul moment al Hirotoniei întru diacon a teologului Pavel Florin, care dobândește astfel pe lângă calitatea de profesor de Religie în orașul Chișineu Criș și aceea de diacon slujitor la biserica cu hramul „Înălțarea Domnului” din acest oraș.

După momentul hirotoniei, Preasfințitul Părinte Episcop Emilian l-a felicitat pe tânărul diacon Florin pentru darul primit, explicând pe scurt semnificația momentului hirotoniei diaconului, felicitându-i deopotrivă pe membrii familiei sale: părinții care l-au născut, soția, fiul lor, precum și profesorii care l-au pregătit și l-au format pentru slujirea Bisericii lui Hristos.

La momentul împărțirii, Preasfinția Sa i-a împărțit cu Trupul și Sângele Domnului pe copii și foarte mulți credincioși care s-au pregătit prin Taina Spovedaniei pentru primirea Sfințelor Taine.

La sfârșitul Dumnezeieștii Liturghii, părintele Ștefan Negreanu i-a mulțumit Preasfinției Sale pentru darul făcut Paraclisului Facultății de Teologie din Arad prin slujirea arhierescă din această duminică.

De altfel, Preasfințitul Părinte Episcop Dr. Emilian Crișanul este și cadru didactic al acestei Facultății, implicându-se în formarea viitorilor slujitori ai Sfințelor Altare, prin cursurile pe care le predă atât la programul de licență, dar și la cel de masterat.

Corul mixt „Sfântul Maxim Mărturisitorul” al Facultății de Teologie din Arad la Bonțești

În Duminica a XXVIII-a după Rusalii, credincioșii parohiei ortodoxe Bonțești s-au bucurat de prezența în mijlocul lor a Corului mixt „Sf. Maxim Mărturisitorul” al Facultății de Teologie din Arad, instruit și dirijat de domnul Conf. Univ. Dr. Mircea Remus Buta. Corul a dat răspunsurile la Sfânta Liturghie, impresionând prin frumusețea armoniilor pe toți credincioșii prezenți, atât pe cei din parohie, cât și pe cei veniți din satele învecinate.

Mai mult decât atât, după Sfânta Liturghie, într-o frumoasă împreună-slujire, s-a ridicat parastas pentru fostul cantor al Parohiei, Zacoï Gligor, trecut la Domnul în urmă cu un an și care a slujit strana bisericii din Bonțești mai bine de 40 de ani. Bucuria a fost deplină la sfârșitul zilei când corul a vestit Nașterea

Mântuitorului Iisus Hristos, printr-un frumos recital de colinde.

Instituțiile publice colindate de corul bărbătesc al Facultății de Teologie din Arad

În prima parte a zilei de 11 decembrie 2019, Corul bărbătesc „Atanasie Lipovan” al Facultății de Teologie Ortodoxă „Iarion V. Felea” din Arad, a vestit Nașterea Domnului prin colind, la câteva din instituțiile publice

ale urbei de pe Mureș.

Primul popas a fost la Consiliul Județean, unde gazdă aleasă a fost domnul Președinte Iustin Cionca. Buchetul de colinde a fost oferit mai apoi, ostenitorilor Primăriei Aradului și celor din Instituția Prefectului Județului Arad. Atât domnul Prefect Gheorghe Stoian cât și doamna Subprefect Olimpia Popa a primit primii colindători în jurul bradului.

Pelerinajul colindătorilor s-a încheiat în cetatea Aradului, în cadrul Batalionului 191 Infanterie Radu Golescu, unde în prezența conducerii și a militarilor, a preotului militar Adrian David, corul facultății arădene a mărturisit vestea Nașterii Pruncului Iisus, oferind starea de liniște interioară specifică acestei perioade.

Misiunea Facultății de Teologie Ortodoxă în parohia Arad-Șega I

În seara zilei de 8 decembrie 2019, corul mixt „Sfântul Maxim Mărturisitorul”, al Facultății de Teologie Ortodoxă „Iarion V. Felea” din Arad, dirijat de Conf. Univ. Dr. Mircea Buta, a susținut un bogat Concert de colinde, în biserica Parohiei Ortodoxe Române Arad-Șega I.

Programul Concertului a început cu o piesă din „Oratoriul de Crăciun” de Paul Constantinescu (Minune prea mare), apoi au urmat colinde din repertoriul internațional: „Sfânt locaș” după Otto Barblan, colinde de inspirație folclorică, „Colind” de Vasile Voiculescu și colinde tradiționale: „Veniți astăzi credincioșii” de Vicențiu Fântână, „La Vifleem colo-n jos” de Nicolae Lungu, „Moș Crăciun” de Doru Șerban, „Din an în an” de Gheorghe Budiș, etc. Programul a fost prezentat de părintele paroh Aurel Bonchiș, care a rostit minunate gânduri despre mesajul colindelor și despre relația foarte activă care există între corul mixt al Facultății noastre și Parohia Șega I.

(Știrile au fost preluate de pe site-urile arhiepiscopiaradului.ro și basilica.ro)

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte de onoare: ÎPS. Dr. TIMOTEI SEVICIU, Arhiepiscop al Aradului
 Redactori coordonatori: Pr. IOAN TULCAN, Pr. CRISTINEL IOJA
 Secretari de redacție: Pr. ADRIAN MURG, Pr. CAIUS CUȚARU,
 SORIN GHEORGHE SĂPLĂCAN
 Administrație: Pr. FILIP ALBU, Pr. LUCIAN FARCAȘIU

Articolele și corespondența se trimit pe adresa redacției:

Str. Academia Teologică, nr. 9, Arad
 Tel/Fax: 0257-285.855, calea.mantuirii@yahoo.com
 Tipărit la Poudique srl Arad.
 ISSN: 1582-1951; Preț: 1 leu
 Costul unui abonament este de 50 lei anual.